

Sygn. akt I C 185/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 marca 2015 roku.

Sąd Rejonowy Katowice-Zachód w Katowicach Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Jarosław Gwizdak

Protokolant Klaudia Machera

po rozpoznaniu w dniu 5 marca 2015 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w W.

przeciwko Skarbowi Państwa – Naczelnikowi Urzędu Celnego w K.,

Skarbowi Państwa – Prokuratorowi Prokuratury Okręgowej w Katowicach

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego Skarbu Państwa – Naczelnika Urzędu Celnego w K. kwotę 2 400 zł (dwa tysiące czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;
3. zasądza od powoda na rzecz pozwanego Skarbu Państwa – Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Katowicach kwotę 2 400 zł (dwa tysiące czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 12 marca 2015 roku

Pozwem datowanym na 3 lutego 2014 roku powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wniosła o zapłatę odszkodowania. Powód domaga się od pozwanego Skarbu Państwa, reprezentowanego przez Naczelnika Urzędu Celnego w K. oraz, po dokonaniu z urzędu przez Sąd uzupełnianie oznaczenia reprezentacji pozwanego Skarbu Państwa, Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Katowicach- kwoty 21 100 zł wraz z należnymi ustawowymi odsetkami liczonymi do dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty, zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu według norm przypisanych, w tym opłaty skarbowej od pełnomocnictwa i kosztów zastępstwa procesowego. Ponadto pozwany wniósł o przeprowadzenie zawnioskowanych dowodów.

Uzasadniając żądanie strona powodowa podała, że działając w charakterze dzierżawcy zawarła ona ze spółką cypryjską (...) ramową umowę poddzierżawy mającą za przedmiot urządzenia do gier rozrywkowych A. H. M. F.. Na podstawie wskazanej umowy powódka zawarła umowę ustalającą zasady prowadzenia wspólnego przedsięwzięcia, polegającego na eksploatacji wspomnianego urządzenia w lokalu gastronomicznym. Opłata miesięczna, w formie ryczałtowej, została ustalona w wysokości 1500,00 zł. W dniu 12 września 2011r. funkcjonariusze Urzędu Celnego w K. dokonali zatrzymania automatu do gier, będącego własnością powódki, A. H. M. F. o numerze fabrycznym (...). W

ramach prowadzonych czynności funkcjonariusze stwierdzili, że w grach dostępnych na przedmiotowym urządzeniu występuje element losowy i w konsekwencji, powołując się na przepisy ustawy z dnia 19 listopada 2011r. o grach hazardowych zakazujące urządzania gier hazardowych poza kasynami gry, postanowili zabezpieczyć automat w trybie postępowania karnoskarbowego na podstawie art. 107 § 1 k.k.s. W wyniku tych działań, powódka nie mogła użytkować i pobierać pożytków z eksploatacji automatu a jednocześnie sama pozostawała zobowiązana do płacenia czynszu dzierżawnego spółce cypryjskiej. Spowodowało to szkodę w wysokości 21 000,00 zł.

Swoje roszczenie powódka uzasadniła, powołując się na porządek prawny Unii Europejskiej i zasadę związania Państw Członkowskich jego wykładnią dokonaną przez Trybunał Sprawiedliwości UE. Powódka wskazała, iż z orzecznictwa TS wynika, że przepisy zakazujące prowadzenia gier na urządzeniach przez nią posiadanych w miejscach publicznych i prywatnych z wyjątkiem kasyn, uznać należy za przepisy o charakterze technicznym a takie powinny podlegać notyfikacji. Powódka uważa, że przepis art. 14 ust 1 ustawy o grach hazardowych, ma charakter techniczny i powinien, w świetle wcześniejszej części wyводу, podlegać procesowi notyfikacji. Wobec powyższego, brak notyfikacji przywołanego przepisu, będącego podstawą zatrzymania automatu do gier powódki, stanowi o bezprawności działania funkcjonariuszy Urzędu Celnego i w efekcie przesłankę odpowiedzialności odszkodowawczej za to działanie. Powódka podnosi także, że takie stanowisko prezentowane jest także przez polskie sądy karne.

W dalszych pismach procesowych powódka podtrzymała swoje stanowisko, podkreślając, iż wobec braku notyfikacji przepisów ustawy o grach hazardowych, działanie pozwanych było bezprawne, gdyż opierało się na przepisach, które uznać należy za nieobowiązujące.

W odpowiedzi na pozew pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Naczelnika Urzędu Celnego w K. oraz Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Katowicach, wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na ich rzecz od powódki kosztów procesu.

Na uzasadnienie swojego stanowiska Naczelnik Urzędu Celnego w K. wskazał, że postępowania funkcjonariuszy dokonujących zatrzymania automatu do gier będącego własnością powódki, a także dalsze czynności, w tym w szczególności postępowania przygotowawczego, było zgodne z przepisami ustawy o grach hazardowych. Ponadto wskazane zostało, iż do obowiązków Służby Celnej należy wykrywanie i zwalczanie wykroczeń i przestępstw skarbowych. Co do podnoszonych przez powódkę kwestii orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości UE a także prawa unijnego, pozwany twierdzi, iż takie stanowisko prowadziłoby do deregulacji w zakresie działalności dotyczącej prowadzenia gier hazardowych na automatach. Ponadto pozwany stwierdza, iż w jego opinii przepis art. 14 ust 1 ustawy o grach hazardowych nie stanowi przepisu technicznego.

Prokurator Prokuratury Okręgowej w Katowicach podzielił stanowisko prezentowane przez Naczelnika Urzędu Celnego w K., ponadto podniósł także, że działania Prokuratury mieściły się w ramach zasady legalizmu skodyfikowanej w art. 10 k.p.k. i nie można w tym przypadku mówić o jakimkolwiek bezprawnym działaniu organów ścigania.

Na rozprawie 5 marca 2015 roku strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 27 maja 2010r. powódka w charakterze dzierżawcy, zawarła ze spółką cypryjską (...) umowę ramową poddzierżawy urządzenia do gier rozrywkowych upoważniającą ją jednocześnie do udostępniania i poddzierżawiania lub wchodzenia we wspólne przedsięwzięcie w zakresie dzierżawy. Na podstawie ww. umowy strona powodowa dysponowała urządzeniem do gier rozrywkowym A. H. M. F. o numerze fabrycznym H. (...).

Umowa poddzierżawy ustalała czynsz miesięczny w wysokości 970 zł. Aneks z dnia 30 grudnia 2011r. Czynsz ten został obniżony do kwoty 679 zł.

Dowód:

- ramowa umowa poddzierżawy z dnia 27 maja 2010r. (k. 6-9),
- aneks z dnia 30 grudnia 2011r. (k. 10),

Na podstawie umowy z dnia 27 maja 2010r. zawarta została umowa o wspólnym przedsięwzięciu z dnia 2 lipca 2011r. pomiędzy powódką a M. S. (1) prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą Firma Usługowo-Handlowa (...) M. S. (2). Na podstawie postanowień powyższej umowy powódka udostępniła drugiej stronie urządzenie do gier, a ta zobowiązała się do płacenie comiesięcznej opłaty w wysokości 1500,00 zł.

Dowód:

- umowa o wspólnym przedsięwzięciu z dnia 2 lipca 2011r. (k. 11-15),

Funkcjonariusz Urzędu Celnego w K. w ramach swoich uprawnień, dokonali kontroli w barze (...) zlokalizowanym w K., przy ul. (...) w zakresie urządzenia i prowadzenia gier na przedmiotowym automacie w dniu 12 września 2011r. W toku kontroli ustalono, iż gry dostępne na automacie do gier mają charakter losowy, co poskutkowało dokonanie zabezpieczenia. Czynności zatrzymania uzyskały zatwierdzenie poprzez postanowienie Prokuratury rejonowej K.- Zachód w K..

Dowód:

- zeznania świadków E. N., J. N., J. K., J. Z. (k. 889- 893)
- postanowienie Prokuratury Rejonowej K.- Zachód w K. z 19 września 2011r. (sygn.:Kokks38/11)- w aktach sprawy VIII K 788/13 Sąd Rejonowy Katowice- Zachód w Katowicach,

W dniu 14 września 2011r. Urząd Celny w K. wydał postanowienie o wszczęciu dochodzenia w sprawie o urządzenie gier na automacie wbrew przepisom ustawy o grach hazardowych, tj. o przestępstwo skarbowe z art. w tym 107 § 1 k.k.s.

Dowód:

- postanowienie UC w K. o wszczęciu dochodzenia z 14 września 2011r., RKS (...) w aktach sprawy VIII K 788/13 Sąd Rejonowy Katowice- Zachód w Katowicach,

Na potrzeby prowadzonego postępowania sporządzona została opinia biegłego, który stwierdził, że urządzone na przedmiotowym automacie gry mają charakter losowy i są grami w rozumieniu przepisów ustawy o grach hazardowych. Stanowisko odmienne w oświadczeniu z dnia 1 czerwca 2010r. prezentuje producent automatu będącego własnością powódki.

Dowód:

- opinia z dnia 26 lipca 2012r.- w aktach sprawy VIII K 788/13 Sąd Rejonowy Katowice- Zachód w Katowicach,
- oświadczenie z dnia 1 czerwca 2010r. (k. 77),

Na skutek zażalenia powódki postanowienie o zatrzymaniu automatu A. H. M. F. o numerze fabrycznym H. (...). dokonane w dniu 12 września 2011r. zostało uchylone postanowieniem Sądu Rejonowego Katowice-Zachód w Katowicach.

Dowód:

- postanowienie z dnia 29 marca 2012r. Sądu Rejonowego Katowice- Zachód w Katowicach (k. 16-18),

W dniu 8 stycznia 2013r., po uprzednim wezwaniu z dnia 15 listopada 2012r., UC w K. zwrócił automat powódce.

Dowód:

- wezwanie do odbioru z dnia 15 listopada 2012r., w aktach sprawy VIII K 788/13 Sąd Rejonowy Katowice- Zachód w Katowicach,

- pokwitowanie odbioru z dnia 8 stycznia 2013r., w aktach sprawy VIII K 788/13 Sąd Rejonowy Katowice- Zachód w Katowicach,

Kwestią bezsporną jest to, że strona powodowa (...) sp.z.o.o. z siedzibą w W. nie posiadała poświadczenia rejestracji dopuszczającego do użytkowania na terenie RP urządzenia A. H. M. F. o numerze fabrycznym H. (...).

Stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim na podstawie powyżej wskazanych dowodów z dokumentów, których autentyczność nie była kwestionowana przez żadną ze stron oraz na podstawie zeznań świadków.

Sąd oddalił wnioski o przeprowadzenie dowodu z dokumentów w postaci odpisów wyroków przedłożonych przez obie strony postępowania. Wskazać należy, że w myśl art. 227 k.p.c., przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, zaś treść tych dokumentów nie mogła stanowić podstawy do uznania za prawdziwe twierdzeń stron.

Sąd zważył, co następuje:

Istotą sporu w sprawie jest kwestia bezprawności działania funkcjonariuszy Urzędu Celnego w K. stanowiąca przesłankę odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa.

Przed przystąpieniem do dalszych rozważań wskazać należy, iż Przepis art. 77 ust. 1 Konstytucji RP stanowi, że każdy ma prawo do wynagrodzenia szkody, jaka została mu wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej. Konsekwencją tego jest treść przepisu art. 417 k.c., który to przewiduje odpowiedzialność odszkodowawczą za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym, zdefiniowanym jako „niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej”. Stanowi więc on ogólną podstawę odpowiedzialności władz publicznych za ich władcze działania, która nie znajduje zastosowania lub znajduje ograniczone zastosowanie tylko wówczas, gdy ustawodawca odrębnym unormowaniem określa konsekwencje niektórych działań organów władz publicznych. Szczególne znaczenie mają unormowania zawarte w art. 417 § 1–3 k.c., które jako dodatkową przesłankę dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wprowadzają obowiązek uprzedniego stwierdzenia niezgodności z prawem działania władz publicznych.

Wskazać należy, że działanie funkcjonariuszy, w których powódka upatruje źródła szkody, stanowiły wykonywanie władzy publicznej. Ponadto podkreślić należy, że określona w art. 417 k.c. konstrukcja odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej zakłada wyłącznie odpowiedzialność osoby prawnej. Odpowiada ona za zachowania osób tworzących jej strukturę organizacyjną i bez względu na miejsce zajmowane w tej strukturze zachowania tych osób fizycznych „obciążają” tę osobę prawną. Chodzi nie tylko o działania organów osób prawnych, ale wszelkich innych jednostek organizacyjnych (np. organów w rozumieniu prawa administracyjnego) i pracowników przynależnych do tych struktur.

Z treści przywołanego przepisu wynika, iż odpowiedzialność Skarbu Państwa uzależniona jest od kumulatywnego wystąpienia trzech przesłanek, tj.: wystąpienia szkody, wyrządzenia jej przez niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej oraz związku przyczynowego pomiędzy tymi przesłankami. Brak jest konieczności wystąpienia winy. Jak wynika z normy prawnej wysłowionej w treści art 6 k.c. ciężar dowodu spoczywa na osobie, która sytuuje ciężar dowodu danego faktu po stronie osoby, która z tego faktu wywodzi skutki prawne, czyli w tym wypadku powódce.

W pierwszej kolejności rozważyć należy, czy działania podjęte przez funkcjonariuszy były niezgodne z prawem. W art. 417 k.c. przyjęto węższe znaczenie bezprawności, które co do zasady nie obejmuje niezgodności z normami

pozaprawnymi. TK utożsamia „prawo” z normami prawnymi zakodowanymi w konstytucyjnie określonych źródłach prawa (art. 87–94 Konstytucji RP), a niezgodność określa jako „zaprzeczenie zachowania uwzględniającego nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej” (z uzasadnienia wyroku TK z dnia 4 grudnia 2001 r., SK 18/00, OTK 2001, nr 8, poz. 256; por. także wyroki SN z dnia 8 stycznia 2002 r., I CKN 581/99, OSNC 2002, nr 10, poz. 128, oraz z dnia 7 listopada 2013 r., V CSK 519/12, LEX nr 1391709).

Wskazać należy, iż na podstawie treści przepisu art. 30 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o Służbie Celnej, kontrola wykonywana przez Służbę Celną polega na sprawdzaniu prawidłowości przestrzegania przepisów prawa. Na podstawie przepisów przywołanej ustawy funkcjonariusze służby celnej mogą dokonywać m.in.: kontroli automatów do gier, przeprowadzać eksperymenty czy też doświadczenia, w celu realizacji zadań polegających na rozpoznawaniu, wykrywaniu, zwalczaniu i zapobieganiu przestępstwom skarbowym. Funkcjonariusze Służby Celnej mogą także, dokonywać zatrzymania rzeczy na podstawie art. 217 k.p.k., jednakże podlegać to musi następczemu zatwierdzeniu postanowieniem prokuratora. Ponadto podkreślić należy, iż działalność hazardowa na terenie RP podlega ścisłej kontroli i reglamentacji ze strony państwa. Ograniczenia te wynikają z przepisów ustawy z dnia 19 listopada 2009r. o grach hazardowych. W opinii Sądu nie ulegało wątpliwości, że przedmiotowy automat podlega regulacji zawartej w art. 14 ust. 1 ww. ustawy, wobec czego uznać należy, że wszelka działalność sprzeczna z przepisami ustawy o grach hazardowych stanowi działanie nielegalne.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt stanu faktycznego przedmiotowego postępowania wskazać należy, iż brak jest podstaw do uznania zachowania funkcjonariuszy Służby Celnej, jak i Prokuratury Rejonowej K.- Zachód, za działanie niezgodne z prawem. Strona powodowa, mimo ciężącego na niej obowiązku wysłowionego w treści art. 6 k.c., nie udowodniła przesłanki warunkującej wystąpienie odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa.

Odnosząc się natomiast do kwestii związanych z obowiązkiem notyfikacji treści przepisu art. 14 ust. 1 ustawy o grach hazardowych Komisji Europejskiej i w efekcie wobec braku takiej notyfikacji uznania go za nieobowiązujący, przypomnieć należy, że polskie sądy rozstrzygają samodzielnie kwestie prawne i są niezależne, jednakże nie mają prawa do samodzielnego stwierdzenia niezgodności przepisu ustawy z umową międzynarodową, czy też konstytucją. Kompetencje te należą do Trybunału Konstytucyjnego i tylko on może dany przepis wyłączyć z polskiego porządku prawnego.

Wskazania wymaga wreszcie, iż o zgodności przepisów ustawy o grach hazardowych z Konstytucją RP (w szczególności treści art. 14 ust 1) orzekł Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 11 marca 2015r. (P4/14).

Brak jest zatem podstaw do uznania, iż przepisy powoływane podczas kontroli, stanowiące jej umocowanie mogły zostać skutecznie zakwestionowane czy usunięte z porządku prawnego.

Działania funkcjonariuszy celnych były legalne, zaś na przyjęcie innej hipotezy, w której sąd powszechny, wbrew stanowisku Trybunału Konstytucyjnego dokonuje samodzielnej oceny konstytucyjności przepisu nie ma w sprawie miejsca.

W związku z powyższym, brak jest podstaw do uznania, że działania funkcjonariuszy Urzędu Celnego w K. i Prokuratury Okręgowej w Katowicach wobec powódki były niezgodne z prawem. W sprawie nie wystąpiła podstawowa przesłanka odpowiedzialności Skarbu Państwa, wobec czego bezzasadne byłyby rozważania na temat pozostałych warunków odpowiedzialności przewidzianych w treści art. 417 k.c., tj.: szkody i związku przyczynowego.

Powództwo nie zasługuje zatem na uwzględnienie i podlegać musi oddaleniu.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Powódka jako strona, która przegrała sprawę obowiązana jest zwrócić stronie pozwanej uzasadnione koszty w wysokości 2 400 zł dla każdego z reprezentujących Skarb Państwa *stationes fisci* (§ 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. W sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielanej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu).